

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.

NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.

QUARANTA MIL DUROS.

MONÓLECH.

«Vaja, que digan lo que vulgan, que fassan lo que vulgan, jo haig de ser diputat.

»No faig discursos es cert; pero arrengrero 40 mil duros yno han vist may vostés un discurs més convincent.

»Ab 40 mil duros á la má no hi ha ningú que 'm resisteixi.

»Vots son trunfos y duros son vots.

»Hi ha déu mil electors á Barcelona, y 40 mil duros preparats, ó sigan quatre duros per vot. Are si, que 'l que desdenyí 'ls méus quatre duros será que no vol sopar, y succehirá alló de qui no vota no sopa.»

Aixis parla un candidat, passejantse pèl carrer d' Aragó.

DIALECH.

L'escena passa en una casa del carrer de Fontanel·las. Interlocutors: un senyó gros y un senyoret molt disminuhit.

—Vol dir que 'n sortirém?

—Mira noy, encare qu' ets molt jove; tu mateix ho compendrás, si t' esplico...

—Qué?

—Que hi ha xelius en gran escala.

—Se 'n necessitan molts.
—N' hi ha moltissims.
—Quants?
—La Mar!..
—Set mil?..
—No fassas conversas, sino 'ls de l' *Esquella* tè l' agafarán y te la posarán en la secció de *trenca-closcas* per averiguar qui 'ls dona. ¿No véus? Are sense voler entre tú y jo ho havém dit.
—Dispensi; pero cuyti, digui ¿quants n' hi ha?
—Quaranta mil.
—¡Victoria! Ab un exercit de *quaranta mil soldats*, hem guanyat la batalla.

EN LA REUNIÓ DE LLOTJA.

Lo senyoret disminuhit:
«Al efecto de designar candidato, pido á la reunion que se nombre un comité compuesto de los señores Fulano, Mengano y Perengano.»

Lo president:
—Se aprueba?

Uns quants alabarderos:
—Si.. si..

Una pila de concurrents:
—Nosaltres no hi estèm conformes.

Lo president:
—Queda aprobado y se levanta la sesion.

Lo senyor grás, que ab la pressa s' ha descuidat lo corbati á casa seva y 'l senyoret magre, 's dirigeixen mútuament una rialleta d' inteligencia y de satisfacció.

Los quaranta mil duros comensan á fer de las sévas.

EN VARIAS CASAS.

—Escolti D. Fulano: vosté tè moltas relacions en aquest barri ¿no es aixis?

—Ja veurá, alguna cosa podém ferhi.

—Per aixó que vosté ha sigut arcalde.

—Y que hi ha gent que 'm deuben bons favors.

—¿Y no 'ls podria fer donar la firma pèls inter-ventors?

—Si 'ns enteniam... no dich que no.

—Ja veurá, pórtim cinquanta firmas y conti desd' are ab un centenar de duros.

D. Fulano (*apart*).—(A dos duros la firma: á duro 'm trobaré tantas com ne voldré: ganga positiva cinquanta duros.)

Lo ganxero (*apart*).—(A quatre duros la firma, jo 'n dono dos no més: per aquest costat quedan cent duros per mi.)

L'escena se repeteix en varias casas y ván sortint compromisos darrera de compromisos.

Se buscan firmas ab activitat: qui la dona, qui la nega, qui diu que no vol darla fins al darrer moment: los quaranta mil duros qu' estavan reunits dintre de la caixa de una certa companyia, van distribuintse ab

assombrosa activitat, y la candidatura guanya terreno. No falta qui somia ab possehir l' acta, y qui pensa més ó ménos equivocadament que l' acta ha de bastarli per fer passar lo carril pèl carrer de Aragó, vencent totas las dificultats que fins are s' han oposat á la realisació de aquest projecte.

Pero si 'ls electors de Barcelona tenen dignitat, cumplirán ab lo seu deber.

Si hi ha qui créu que 40,000 duros son prou per comprar l' independéncia de Barcelona, es necessari de tota necessitat, qu' entre 'ls uns y 'ls altres l' hi dongan 40,000 desenganys.

P. DEL O.

LO MATRIMONI.

QUADRO DE COSTUMS CONJUGALS.

¡Ego te absolvo!

PRELIMINARS.

Avants de tirar avant lo que pretench relatar, dech fer una adverténcia. Ja 'm sembla sentir algun dels méus lectors, que ab lo somris del desdeny als llavis, exclama:—¡Ves are que 'm conta aquest! ¡si aixó ho veyém á cada pas!—Donchs, precisament per 'xo mateix es que ho conto. Jo soch dels que opinan que val tant lo que se sab, sent una cosa certa, com un original per coneixe, ó sino, apliquemhi 'l ditxo: «Val més un boig conegut, que un sabí per coneixe»..... No pretench negar lo dret d' invenció; pero menos pot negarse'm á mi, l' dret de relatar lo qu' es veritat; que val tant aixó, com alló y de vegadas més. Feta aquesta aclaració, passo á realisar lo meu intent.

LO PRIMER PAS.

En Josepet, es un bon xicot. Si, senyors; un bon xicot. Tè vintidos anys y viu felis. Ha cursat la carrera del comers y ab ella fins are ha anat passant, be ó malament. Fa mitj any qu' enrahona ab la Tuyetas. ¿Qui es la Tuyetas?..... Vaig á dirloslo. Es una noya de divuyt anys, maca, alegre. 'S guanya 'l *passament* fent de modista: es bastant instruida y may l' hi han faltat pretendents.

Som á un vespre qu' ell, (com costum de nostre pá de cada dia) ha anat á esperarla allá hont trevallá. (Qualsevol que passés pèl carrer 'hont viu ella, veuria qu' es cert lo que vaig á dir.) S' están los dos, acostats en lo lliudar de la porta de la escaleta. Som al hivern y fá aquell xim, xim, que tant amohina, y aquell ventet tan fi, capás de tallar tants llabis com hi hagués disposats. Per últim ella, (ab aquell posat *agre-dols*, mescla d' alegria y tristor, com un got de vi ab la meitad de vinagre (dispensin la comparansa) l' hi diu:—Pepet: ¿tú m' estimas?—Resposta d' ell, admirat:—¿Perque ho preguntas?—Per saberho.—Aixis, guanyas.—Bé,

Un dia van embargarli 'ls mobles y van trobar que ni 'l lilit en que dormia era seu.
Potser are trobaran que tampoch son seus los vapors-correus de Filipinas.

Anuncian á Madrid una repartició entre 'ls empleats de monedas de un y dos céntims, en pago de una part del sou.
Preparémnos á rebre 'l xuba sco de monedas petitas. Y á propósit quin nom las 'ai posarem?
Veyemho.
De las de 10 céntims se 'ra diu: *perros grandes*.
De las de 5 céntims *perros chicos*.
Aixis donchs, de las de céntim y dos céntims n'haurém de dir *cadellts y cadells*.

A Granada s' han tancat las casas de joch y han comensat á sentirse petardos.
No tingan por que se 'n sentin á Barcelona, ahont ab la major seguretat *los jugadors tiran al monte*.
Aqui ja varem dirho números endarrera: si no 's decideixen á tirarne la gent honrada á la porta de cada garito, al objecte de cridar l' atenció de la autoritat, nos quedém sense estruendo.

Tenim huelga de cotxeros de la tranvia.
Un petit augment de sou y una hora per dinar es l' únich que demanan los cotxeros.
Perque fins are, si es cert que guanyavan poch, las cosas estavan tant ben disposadas que no tenian temps per menjar.
De manera que tot se compaginava.

Totas las empresas de las tranvias sembla que s' han arreglat, totas, méno la de Gracia.
Lo mejicá Sr. Utoff no admet contemplacions, y se l' hi atribueix la següent frase:
—Mentres quedin camálchs al Pla de la Boqueria, no faltarán cotxeros.
Lo públich hauria de respondre:
—Y mentres los camálchs dirigeixin los cotxes, no faltarán desgracias.

Lo Sr. Utoff es un home molt humanitari.
Respecte als cotxeros, si no 'ls dona un gran sou y no 'ls dona temps per menjar, en cambi 'ls deixá passejar en cotxe.
¿Qué més volen?
Respecte als caballs ja es un' altra cosa.
En aquella empresa, segons aixis ho indican las costellas que al cap de molt poch temps de servir tots los caballs ensenyan, s' ha trobat un sistema per fer grans economias.
Treballar molt y menjar poch: aquesta es la base. Ab lo menjar qu' estolvian se 'n compran de nous, y al cap-de-l' any s' ahorran uns quants mils duros de garrofas.

Consagrém un sentit recort á la memoria de nostré inolvidable company Joaquim Maria Bartrina, que 'l dia 4 de agost de 1880 vá morir, omplintnos de sentiment.
Ahir, dijous, vá celebrarse en l' iglesia de Betlem lo seu aniversari, ab la condició imposada á la familia pel rector de aquella parroquia, de que no havia de anunciarse 'l funeral.
L' Iglesia l' hi ha dirigit las sévas oracions *median-tibus illis*; nosaltres en cambi lo plorém de franch.
Un any, ni cent que passin bastarán á esborrar del nostre cor la memoria del inspirat poeta, y del angelical amich, que durant tant temps vá compartir ab nosaltres penas y alegrias.
Avis á la societat protectora dels animals.

Una anecdota que conta un *revistero* de Paris:
Hi havia una dona ab una nena que venian flors molt mústigas en lo *boulevard* dels Italians.
Un inglés y una senyoreta pasan pel devant y compadescuda aquesta de la pobra florera, deixa caure dissimuladament al péu de la criatura un bitllet de 50 franchs.
La nena 'l cull y 'l dona á la seva mare. Aquesta queda tota sorpresa y enterantse de que 'l bitllet havia caigut á la senyoreta, corra á tornarli, entregantlo al senyor.
La senyoreta l' hi esplica lo que havia ocorregut, y l' inglés, cambiant lo bitllet de 50 franchs per un de 500 l' hi diu:
—La meva filla veyent la vostre pobresa, vos havia donat 50 franchs, jo vos ne dono 500 veyent la vostra honradés.

La presencia dels músichs Re-Mi-Fa-Sol al Tivoli, dona oportunitat á la següent combinació de un nom que casi bé compon tota l' escala musical.
Se tracta de un senyor que 's deya:
Do-n Re-mi Fa-sol y La-ci.

Los catalans de la Habana ja tenen un *òrgano* en la premsa. Se titula *La Atlántida*, está dirigit per don Pau Giralt y Alemany y ha tingut la atenció de fernos una visita.
L' hi desitjem salut y prosperitat.

En lo mateix periódich hi havem lleigit que 's tracta de la construcció en aquella important ciutat de un *Centro catalá*.
Sempre 'l fill de Catalunya s' ha distingit per l' amor á la terra que l' ha vist neixe; pero aquest amor creix y s' aumenta considerablement ab la distancia.
Tant-de-bó, que 'l *Centro catalá* de la Habana arribi á ser en tots conceptes lo primer *centro* d' aquella capital.

Fins fa molt poch figurava en los *presupuestos* de Inglaterra una cantitat destinada á rescatar als inglesos qu' en los viages que per tots los punts del globo fossen presos de lladres ó salvatjes.
Aquest any per fi, s' ha suprimit aquesta partida dels *presupuestos*, per considerarla innecesaria.
A Inglaterra, com per tot arréu, vá predominant aquella doctrina continguda en la següent máxima:
«Qui 's trobi ab un compromís que s' espavili».

Sobre 'ls inglesos un escriptor francés, Mery, explicava 'l motiu que feya que poguessen colonisar lo mont sense perill de ser devorats pels caníbals y antropófagos.
«La carn del inglés los salvatjes la retxassan. A copia de pendre pildoras de Hollovay y Ruibarbo arriba á modificarse 'l gust de aquesta carn, de tal manera, que 'ls antropófagos mes afamats la repugnan. Veu aquí perque poden barrejar-se ab ells impunement y realissar las sévas portentosas conquistas».

Una máxima per acabar:
«La riqueza es com certa classe de vins, com mes se 'n beu mes set se té.»

QUÈNTOS.

Hi havia un anunciante que 's proposava utilisar tots los medis pera donar circulació als seus anuncis.
Un dels medis que se l' hi van ocorre en materias de circular vá ser colocalos en los carruatjes, y fins vá arribar á tenir la pretensió de colocalos en los carruatjes dels morts.
—Estará molt bé, deya. Figúrinse l' efecte que hi fará un anunci que diga per exemple:
—*Curacion radical é infalible de la tisis*.

Se conta de un home distret la següent anecdota:
Anava á Madrid, y al arribar á Cervera, vá tenir de baixar per satisfer una necessitat urgent.
En un wagó de primera véu á un amich seu y corra á saludarlo.
Enrahonan un ratet de la familia, dels negocis, del viatge, etc., etc., tocan la campaneta, la locomotora xiula, y l' home, distret, encaixa ab lo seu amich; lo tren arrenca y agitant lo mocador lo despedeix.
Després s' estirava 'ls cabells. Entretingut ab l' amich no vá recordarse de que ell també feya 'l viatge y 's quedava en terra.

Un fabricant de coronas fúnebres feya la següent reflexió sobre 'ls viudos:
—Lo primer any en que se 'ls mor la dona 'l que menos se gasta quatre duros ab una corona fúnebre. Al cap de dos ó tres anys de haver mort, ab prou feynas s' hi gasta quatre rals.

Paraulas de un presumit:
—Senyors, es precis regoneixe que tinch una salut molt bona per no estar més malalt de lo qu' estich tenint una malaltia tant grave!

En un ball:
—¿Y la Pepa?
—¡Pobre Pepeta! Está mala. Té una congestió cerebral.
—No es pas estrany: la pobreta té un temperament tant *sanguinaril*...

En uns exámens:
L' examinador al seu deixeble:
—A veure, quin camí seguiria per anar fins á Sant Francisco de California?
L' alumno:
—De primer aniria á Cádiz, m' embarcaria en un vapor y 'l capitá m' hi portaria, qu' ell té més obligació que jo de saber aquestas cosas.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
Vá dirme un conegut méu en un tò bastant formal:
—Si tú 't fas de la total tindrás sempre un quart de Déu que per tot te guiaré, que no 't faltará segona y serás una persona que may hu t' espantarà.
Vaig respondre jo al moment:
—¡Quina cosa més tres-quintal! Bé 'u son la Paula y la Cinta y viuhen molt malament.

Q. ROIG.

II.
Del dos-tres qu' estich més tot es quan puch menjar *hu-doble*, y en tenintne sols un poch ja 'm sembla que soch un noble.

J. ESCOBET.

SINONIMIA.

En Tot tot tot sol pendre 'l tot.

J. PATACÁ.

TRENCA-CAPS.

Do-Re-Mi-La.

Formar ab aquestas lletas lo nom de un home.

JOSEPET ARO.

CONVERSA.

- ¿Pep, voldria fer-te una pregunta?
- Digas, t' escolto.
- ¿Quin ofici té ton cusi?
- Dorador de quadros.
- ¿Y tú?
- Escribent de una casa de comers.
- ¿Y ta promesa?
- Fá de... Endavinau qu' entre tots dos ho havém d' bé prou.

A. BERRET.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4.—Lo que tenen ciutats y pobles.
- 4 2 3.—Una mida que casi tots porten.
- 3 2.—Membre del cos humá.
- 2.—Una lletra.
- 4 2.—Aliment de cada dia.
- 1 2 4.—Lo principal del cos.
- 3 2 4 2.—Lo qu' han de consultar al estudiar geografia.

R. NAJUL.

QUADRAT NUMÉRICH.

Sustituir los pichs ab números que sumats vertical, horizontal y diagonalment dongan un total de 23.

PAGESET.

GEROGLÍFICH.

LO OG
OOOO
LL
D a d r L
L I Y

SINTEYA GARBENCH.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

- 1. XARADA 1.—*Ca-ball*.
- 2. IDEM 2.—*Mo-ne-da*.
- 3. SINONIMIA.—*Cabrera*.
- 4. MUDANSA.—*Cap-Sap-Rap*.
- 5. COMBINACIÓ DE NÚMEROS.—

5	7	3	6	4
3	6	4	5	7
4	5	7	3	6
7	3	6	4	5
6	4	5	7	3
- 6. TERS DE SÍLABAS.—

Ma	ta	ró
Ta	ri	na
Ro	ma	na
- 7. TRENCA-CLOSCAS.—*La Guardiola*.
- 8. GEROGLÍFICH.—*Al istiu tota cuca viu*.

SANTORAL BARCELONÍ.

Cuidado senyor candidat dels 40,000 duros, cuidado que després de tot no l'hi pintin Sant Cristófol nano.